

**RADA MIASTA i GMINY
w Pilicy**

**Uchwała Nr XVII/116/2015
Rady Miasta i Gminy w Pilicy
z dnia 30 grudnia 2015 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości - Wierzbica

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz.1515) Rada Miasta i Gminy w Pilicy

uchwała:

§ 1

Zatwierdzić Plan Odnowy Miejscowości – Wierzbica, stanowiący załącznik do uchwały.

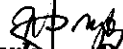
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pilica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA I GMINY**

Barbara Przybylik

**RADA MIASTA i GMINY
w Pilicy**

**Załącznik
do Uchwały Nr XVII/116/2015
Rady Miasta i Gminy w Pilicy
z dnia 30 grudnia 2015 r.**

Gmina Pilica

Tytuł opracowania	Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA
Inwestor	Gmina Pilica
Data opracowania	GRUDZIEŃ 2015

**Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA**

SPIS TREŚCI

1. Wykorzystane materiały i dokumentacje związane z opracowaniem	3
2. Wstęp	5
3. Charakterystyka miejscowości	6
3.1. Położenie Wierzbicy, przynależność administracyjna	6
3.2. Rys historyczny	7
3.3. Struktura przestrzenna miejscowości	10
4. Stan zasobów potencjalnie wpływających na rozwój i odnowę miejscowości	11
4.1. Zasoby przyrodnicze	11
4.2. Dziedzictwo kulturowe	12
4.3. Obiekty i tereny publiczne, infrastruktura społeczna	12
4.4. Infrastruktura techniczna	13
4.4.1. System zaopatrzenia w wodę	13
4.4.2. System kanalizacji	13
4.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	14
4.5. Gospodarka i rolnictwo	14
4.6. Kapitał społeczny i ludzki	15
4.7. Infrastruktura drogowa	17
5. Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń miejscowości Wierzbica (analiza SWOT)	19
6. Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną i przyczyniające się do rozwoju i odnowy miejscowości	21
6.1. Cele rozwoju sołectwa	21
6.2. Zadania planowane do realizacji w latach 2016-2023	23
7. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych	29
8. Podsumowanie	31

1. Wykorzystane materiały i dokumentacje związane z opracowaniem

Niniejszy program został opracowany z uwzględnieniem zasad i wymagań określonych w następujących dokumentach:

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999,
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999,
- Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.2),
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 14 luty 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 31 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 1 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 12 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- Wytyczne MRiRW dotyczące sporządzania Planu Odnowy Miejscowości,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 oraz Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058),
- Podręcznik - Cykl Zarządzania Projektem, Komisja Europejska (maj 2004 r.),
- Narodowa Strategia Spójności (NSRO) 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020,
- Lokalna strategia rozwoju LGD Perła Jury,
- Program Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pilica,
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pilica,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pilica na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Dane Urzędu Miasta i Gminy w Pilicy – Biuletyn Informacji Publicznej,
- Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu,
- Dane statystyczne Urzędu Statystycznego w Katowicach,
- Dane statystyczne dotyczące Gminy Pilica – GUS, Bank Danych Lokalnych,
- Dane statystyczne dotyczące Powiatu Zawierciańskiego – GUS, Bank Danych Lokalnych.

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

2. Wstęp

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską, a jego zasadniczym celem jest zmniejszenie dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest bardzo ważnym dokumentem związanym z planowaniem odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości (POM) Wierzbica zawiera charakterystykę miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności społecznej, dziedzictwa historycznego i kulturowego sołectwa. Ponadto przedstawia inwentaryzację zasobów Wierzbicy w kontekście Gminy Pilica, służącą ujęciu stanu rzeczywistego wraz z oceną mocnych i słabych stron miejscowości. Dokument ten ma służyć ponadto koncentracji środków i efektywności ich wykorzystania poprzez realizację priorytetowych działań na terenie wsi.

POM stanowi dokument umożliwiający ubieganie się o dofinansowanie projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i jest skierowany na odnowę i rozwój wsi oraz poprawę warunków pracy i życia mieszkańców. Zasadniczą część opracowania stanowią planowane kierunki rozwoju oraz zadania do realizacji ujęte w perspektywie siedmioletnie od zatwierdzenia i przyjęcia dokumentu. Plan Odnowy Miejscowości stanowi pomocny dokument przy ubieganiu się o dofinansowanie z różnych programów unijnych ukierunkowanych na rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę warunków życia na tych obszarach.

Plan Odnowy Miejscowości został przygotowany z udziałem mieszkańców sołectwa oraz w porozumieniu z władzami gminy. Realizacja planu ma służyć m.in. aktywizacji potencjałów, rozwojowych i poprawie jakości życia mieszkańców.

Dokument wejdzie w życie po podjęciu uchwały zebrania wiejskiego w sprawie jego przyjęcia oraz po jego zatwierdzeniu przez Radę Miasta i Gminy Pilica.

3. Charakterystyka miejscowości

3.1. Położenie Wierzbicy, przynależność administracyjna

Niniejsze opracowanie odnosi się do terytorium miejscowości Wierzbica, położonej w Gminie Pilica. Gmina Pilica położona jest w północno-wschodniej części Województwa Śląskiego, w Powiecie Zawierciańskim.

Gmina Pilica graniczy:

- od zachodu z Gminą Ogrodzieniec,
- od południa Gminami Wolbrom i Klucze w Województwie Małopolskim,
- od wschodu z Gminą Żarnowiec,
- od północy z Gminą Kroczyce.

Gmina Pilica leży w górnym biegu rzeki Pilicy, na południowo-wschodnim obniżeniu Wyżyny Częstochowskiej. Powierzchnia Gminy wynosi 14.272 ha i zajmuje 143 km². W skład Gminy Pilica wchodzi następujące sołectwa:

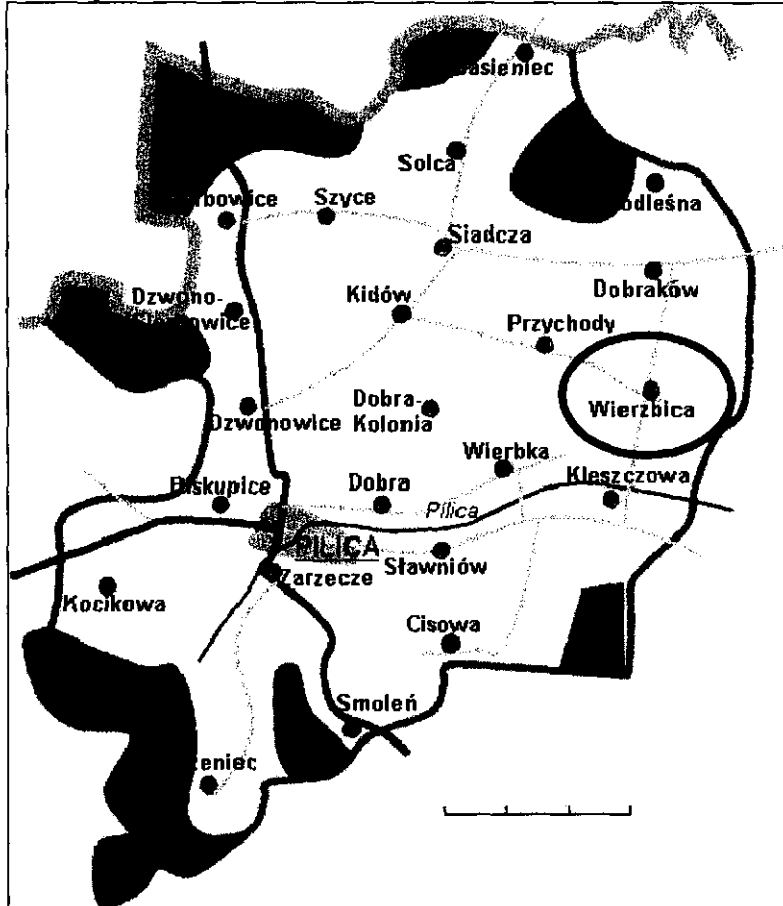
- Biskupice,
- Cisowa i Cisowa Podcisowie,
- Dobra,
- Dobra Kolonia,
- Dobraków,
- Dzwono-Sierbowice,
- Dzwonowice,
- Jasieniec,
- Kidów,
- Kleszczowa,
- Kocikowa i Kocikowa-Wola Kocikowa,
- Pilica,
- Podleśna,
- Przychody,
- Siadcza,
- Sierbowice,
- Sławniów,
- Smoleń,
- Solca,
- Szyce,
- Wierbka,

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- Wierzbica,
- Zarzecze,
- Złożeniec i Złożeniec-Wiesławów.

Rysunek 1 Sołectwa Gminy Pilica

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pilica

Sołectwo Szyce leży na wschód od miasta Pilica w północnej części gminy, w malowniczym krajobrazie, wśród pól uprawnych. Miejscowość zajmuje 737 ha powierzchni gminy.

3.2. Rys historyczny

Wierzbica to malownicza wieś położona w województwie śląskim, powiecie zawierciańskim, w gminie Pilica. Nazwa miejscowości pochodzi od wierzby. Przez wieś przepływa rzeka Żebrówka – prawobrzeżny dopływ Krztyni. Sołectwo utworzone jest na planie litery „H”.

W latach 1975 -1998 miejscowość położona była w województwie katowickim.

W roku 1229 przez Pilicę w Wierzbicy przeprowadził się Konrad Mazowiecki z ks. Grzymisławą. Osada po południowej stronie rzeki nazywała się wówczas Omieszniki. Według źródeł w roku 1257 w dokumentach pojawia się wieś Virbica. Na rok 1262

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

datowane są trzy falsyfikaty przywileju dla klasztoru klarysek w Skale wydanego w roku 1257 wymieniające oprócz miejscowości podanych w oryginalnym dokumencie kilka miejscowości, a wśród nich Wierzbicę (Omieszniki). W dniu 16 maja 1339 roku królowa Jadwiga ofiaruje Mikołajowi i Piotrowi Kąkolom (Nicolai et Petri dictorum Kankol, filiorum Iohannis cmethonis de Wirzbicza) ogród i łan ziemi (hortum in villa nostra Wirzbica) wolne od powinności. Folwark królewski w Wierzbicy dawał dziesięcinę altarii św. Władysława w katedrze krakowskiej. Wieś wchodziła w skład tzw. Klucza żarnowieckiego. W 1367 roku w dokumentach pojawia się wieś Omieszniki. W 1382 roku w poświadczeniu księżnej cieszyńskiej Heleny wspomniana jest Wyrbiczka. W XV wieku wieś należała do parafii w Żarnowcu. Dopiero w 1480 roku wieś pojawia się w dokumentach jako Wirzbicza. W 1490 roku wieś Vyrzbyc będąca w posiadaniu Kasztelana krakowskiego przynależy do zamku żarnowieckiego. W roku 1581 Wierzbica była własnością Mikołaja Padniowskiego. Obejmowała w tym czasie 3 łany km. W roku 1690 wieś należała do parafii św. Wojciecha w Łanach Wielkich.

Zgodnie z danymi GUS (BDL) na koniec grudnia 2014 r. w Gminie Pilica liczba mieszkańców (wg faktycznego miejsca zamieszkania) wynosiła 8 924 osoby. Struktura ludności wg płci wskazuje równowagę – po 50% ogółu ludności stanowią kobiety i mężczyźni.

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Pilica w roku 2014

Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		
	j.m.	Gmina Pilica
Ogółem	osoba	8 924
Mężczyźni	osoba	4 462
Kobiety	osoba	4 462

Źródło: GUS, BDL

Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego, w tym Gminy Pilica będzie systematycznie spadać, co jest zgodne z trendem dla całego województwa.

Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego oraz Województwa Śląskiego w latach 2015-2030

Prognoza liczby ludności					
		2015	2020	2025	2030
Województwo Śląskie	osoba	4 452,4 tys.	4 312,7 tys.	4 145,6 tys.	3 952,4 tys.
Powiat Zawierciański	osoba	121 334	120 277	118 845	116 961

Źródło: GUS, prognozy ludności

Liczba osób zamieszkujących sołectwo Wierzbica od kilku lat wykazuje tendencje spadkową. Zgodnie ze stanem ewidencji ludności prowadzonej przez UMiG Pilica na koniec 2014 r.

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

miejsowość zamieszkiwały 330 osób. W strukturze wiekowej obserwuje się wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Pozytywnym zjawiskiem w grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej jest dążenie do zdobycia wyższego wykształcenia.

3.3. Struktura przestrzenna miejscowości

Dominującym typem zagospodarowania przestrzennego w regionie Pilicy jest ulicówka, tj. układ zabudowań wzdłuż centralnej drogi, przy czym zabudowania te są położone w środku gruntów ornych, należących do wsi. Po wytyczeniu centralnej drogi, zabudowa postępowała po obu jej stronach. Zabudowania gospodarcze i domy stanowiły zasadniczy element krajobrazu wsi, dopełniany komponentami takimi jak: dwór, kościół, młyny, karczmy, tartaki, kuźnie itp.

Aktualnie układ taki nadal widoczny jest w niektórych miejscowościach gminy, m.in. w Wierzbicy. Wierzbica nie posiada wyraźnej dominanty przestrzennej (jak budynek kościoła, zamek czy wieża widokowa), na terenie sołectwa brakuje również wspólnych przestrzeni sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych. Centralny punkt miejscowości skupia się wokół jedynego budynku użyteczności publicznej w sołectwie – budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Budynek OSP w centralnej części można umownie nazwać centrum społeczno-kulturalnym miejscowości. W Wierzbicy zasadniczo nie występuje przestrzeń centralna, która mogłaby stanowić rynek, plac główny itp. .Skomunikowanie Wierzbicy z okolicznymi ośrodkami miejskimi jest dobre. Na północ od terenów miejscowości przebiega droga powiatowa nr 1770 S, natomiast na południe od terenów miejscowości przebiega droga powiatowa nr 1767 S, która łączy się z dwoma drogami wojewódzkimi nr 794 i 790. Na terenie gminy funkcjonują dogodne połączenia obsługiwane przez prywatnych przewoźników zbiorowych z Pilicą czy Zawierciem. Stan lokalnych dróg gminnych jest zróżnicowany, drogi na terenie Wierzbicy wymagają remontów, przebudowy.

4. Stan zasobów potencjalnie wpływających na rozwój i odnowę miejscowości

4.1. Zasoby przyrodnicze

Zgodnie z Zarządzeniem nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dn. 16.11.1999 r. na terenie Gminy Pilica wyznaczono obszar położony w granicach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” oraz obszar krajobrazu chronionego – Otulinę Parku.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd powołany w roku 1980, wchodzący w skład ustanowionego w latach 1980-82 Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, służy przede wszystkim ochronie przyrody i krajobrazu jurajskiego z najcenniejszymi jego elementami, zachowaniu wartości historyczno-kulturowych, a także celom dydaktycznym i naukowym. Swym obszarem obejmuje znaczną część Wyżyny Częstochowskiej pomiędzy Częstochową a Mstowem na północy po dolinę Białej Przemszy na południu. Całkowita powierzchnia Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wynosi 59 663 ha. Otulina Jurajskich Parków Krajobrazowych funkcjonująca jako Jurajski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje 142 000 ha powierzchni.

Na terenie samej gminy Pilica znajduje się 2 408 ha Parku Krajobrazowego i 6 878 ha otuliny. Pilica jest drugą z kolei gminą powiatu zawierciańskiego (po Kroczykach) pod względem powierzchni terenów objętych ochroną w formie parku krajobrazowego i otuliny. W całkowitej powierzchni gminy powierzchnia Parku stanowi 17,3 %, powierzchnia otuliny 49,5 %.

Park krajobrazowy obejmuje południową część gminy, w tym miejscowości takie jak Smoleń i Złożeńiec wraz z pasmem wzgórz wapiennych biegnącym wzdłuż południowej granicy, dolinę Wodącej, największe skupiska ostańców skalnych, kompleksy leśne w rejonie Złożeńca i Smolenia, Las Kocikowski, Las Ruska Góra, a także Las Kleszczowski w okolicach Kleszczowej na południowo-wschodnim krańcu gminy. Na terenie otuliny parku położone jest w całości miasto Pilica, a ponadto także Kocikowa, Dobra, Sławniów, Wierbka, Kleszczowa, Cisowa i Dzwono-Sierbowice.

Zgodnie z danymi UMiG Pilica z grudnia 2014 roku 70% powierzchni Gminy Pilica stanowią użytki rolne. Lasy związane są głównie z brzeżnymi częściami gminy. Najobficiej porastają część południowo-zachodnią pomiędzy Smoleniem, Pilicą i Kocikową, a granicami gmin Ogrodzieniec, Klucze i Wolbrom, gdzie obejmują około 1000 ha (Las Ruska Góra, Las Kocikowski, kompleks leśny pomiędzy Złożeńcem a Smoleniem).

4.2. Dziedzictwo kulturowe

Zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pilica nakazują ochronę usytuowania, formy kapliczek i krzyży przydrożnych, w tym następujących obiektów zlokalizowanych w Wierzbicy:

- Kaplica murowana z drugiej połowy XVIII wieku z kruchtą z 1892r
- Kapliczka murowana z końca XIX wieku
- Kapliczka drewniana z początku XIX wieku
- Kapliczka drewniana z początku XIX wieku

Ważnymi obiektami podkreślającymi zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie Wierzbicy są krzyże stojące przy drogach. Stawiali je przodkowie w różnych celach, np. by uczcić jakieś zdarzenie, czyjąś śmierć, albo by pełniły funkcję sakralną.

4.3. Obiekty i tereny publiczne, infrastruktura społeczna

Pilica jest gminą o doskonałych warunkach rozwoju w obszarze turystyki i rekreacji. Świadczy o tym zarówno szereg uwarunkowań geograficznych, jak i kierunki rozwoju gmin ościennych. Istnieje konieczność wykorzystania posiadanego potencjału geograficznego i zaproponowania turystom, których znacząca większość pochodzi z obszaru aglomeracji śląskiej, dobrych warunków wypoczynku i rekreacji. Okolice Pilicy, w tym również sołectwa Wierzbica, świetnie nadają się do rekreacyjnego kolarstwa szosowego i terenowego. Z powodzeniem można tu uprawiać biegi terenowe, jazdę konną i sporty zimowe – narciarstwo biegowe.

Wśród obiektów publicznych w Wierzbicy wyróżnić można jedynie budynek remizy Ochotniczej Straży Pożarnej. Dostęp do budynku odbywa się z drogi gminnej nr 641726S, budynek usytuowany jest w pierwszej linii zabudowy. Dojście oraz wjazd na posesję odbywają się za pośrednictwem istniejącego zjazdu z drogi publicznej.

Budynek remizy Ochotniczej Straży Pożarnej stanowi ważny obiekt dla ludności sołectwa. Obiekt wykorzystywany jest obecnie głównie przez strażaków, jak również przez pozostałych mieszkańców (np. miejsce organizacji przyjęć okolicznościowych, organizacji zebrań wiejskich itp.). Ze względu na deklarowane potrzeby mieszkańców sołectwa w zakresie dostępu do infrastruktury umożliwiającej integrację lokalnej społeczności oraz pełne wykorzystanie niszczonego zasobów budynku remizy planowana jest realizacja inwestycji obejmująca przebudowę oraz zmianę sposobu użytkowania budynku remizy OSP

z przeznaczeniem na budynek pełniący funkcje społeczno - kulturalne. W sołectwie nie występują obiekty małej infrastruktury tj. plac zabaw itp.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. System zaopatrzenia w wodę

W Gminie Pilica zaopatrzenie w wodę oraz gospodarka ściekowa prowadzona jest przez Zakład Usług Wodnych i Komunalnych. Gmina Pilica zaopatrywana jest w wodę dla celów komunalnych z ośmiu ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Pilicy, Jasieńcu, Solcy, Sierbowicach, Dzwonowicach, Cisowej, Kocikowej i Złożeńcu. Ujęciem wody w Pilicy i zasilaną z niego siecią wodociągową zarządza Zakład Usług Wodnych i Komunalnych w Pilicy. Woda do spożycia, rozprowadzana jest na terenie gminy siecią wodociągową o łącznej długości 125,8 km (dane GUS, BDL, na koniec 2011 r.). Stopień zwodociągowania gminy wynosi 95%, jednak ciągle istnieje potrzeba modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy. Do budynków mieszkaniowych w gminie wodę doprowadza ok. 2 700 przyłączy wodociągowych.

4.4.2. System kanalizacji

Stopień skanalizowania gminy Pilica jest niski i obejmuje około 16-17% ludności. System odprowadzania ścieków z terenu gminy obejmuje część miejską oraz przylegającą do niej zabudowę wsi Zarzeczce. Pozostałe sołectwa nie są skanalizowane. Większość gospodarstw położonych na terenach wiejskich wyposażonych jest w bezodpływowe zbiorniki, a ścieki wywożone są na oczyszczalnię taborem asenizacyjnym. Ścieki poprzez istniejącą kanalizację doprowadzane są do znajdującej się w północno-wschodniej części miasta mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o wydajności 1652 m³/d. Od lipca 2011 r. oczyszczalnia eksploatowana jest przez Zakład Usług Wodnych i Komunalnych w Pilicy. Oczyszczone ścieki zrzucane są bezpośrednio do rzeki Pilicy.

Według Banku Danych Lokalnych GUS, z końca 2014 r. na terenie gminy:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 9,4 km.
- sieć kanalizacyjna posiadała 329 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

4.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dostawa mocy i energii elektrycznej na terenie Gminy Pilica odbywa się w oparciu o istniejący układ tranzytowej napowietrznej linii WN 220 kV. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala w terenach intensywnej zabudowy i obszarach chronionych, rozbudowę kablowych, a w pozostałych terenach także napowietrznych sieci średnich (SN) i niskich napięć (nN) z zamknięciem w pierścieniu za pośrednictwem wewnętrznych lub słupowych stacji transformatorowych. Stacje takie należy lokalizować odpowiednio do bieżących potrzeb, na terenach publicznych, na gruntach przeznaczonych do scalenia i wtórnego podziału dla nowej zabudowy, a wyjątkowo w obrębie wydzielonych części gruntów prywatnych, po uzgodnieniu lokalizacji z właściwym zarządcą sieci elektroenergetycznej.

4.5. Gospodarka i rolnictwo

Zgodnie z danymi UMiG Pilica z grudnia 2014 roku, 70% powierzchni Gminy Pilica stanowią użytki rolne. Strukturę użytkowania gruntów gminnych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pilica

	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
Ogółem	14282	100
Użytki rolne, w tym:	10054	70
- grunty orne	8808	62
- łąki	589	4
- pastwiska	373	3
- sady	217	1

Źródło: UMiG Pilica

Ponad 91% ziemi gminnej należy do rolników indywidualnych. Gospodarstwa borykają się jednak z problemem niskiej jakości gleb oraz trudnymi warunkami gruntowo-wodnymi. Do pozytywnych cech gospodarowania w gminie należy zaliczyć niskie, w porównaniu do pozostałych regionów aglomeracji śląskiej, zanieczyszczenie środowiska. Na terenie Gminy Pilica funkcjonuje 2 014 gospodarstw o łącznej powierzchni 9 650 ha, z czego 100 gospodarstwa notuje się na terenie sołectwa Wierzbica. W sołectwie występują mniejsze gospodarstwa, poniżej 5 ha, które mają charakter konsumpcyjny, czyli produkują w celu zaspokojenia własnych potrzeb żywnościowych. Większość gospodarstw znajdujących się na terenie sołectwa Wierzbica ma charakter zdecydowanie dochodowy, stanowiąc główne źródło utrzymania mieszkańców. Przeważająca część rolników zajmuje się jednocześnie uprawami i hodowlą. Głównymi uprawami są: zboża (żyto, pszenica, jęczmień), ziemianki, kukurydza na paszę, rzepak.

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

Podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest praca w rolnictwie. Na terenie Miasta i Gminy Pilica działa ponadto sześciu głównych pracodawców:

- SM MLEKOVITA Oddział Pilica,
- Firma Norma w Sławniowie,
- Zakład Sprzętu Elektroinstalacyjnego „Ospel” S.A. Wierbka,
- Konsorcjum Mięsne OKRASA Grupa Południe Sp. z o.o. w Sławniowie,
- Agro Food S.A. Augustyn Roch w Sławniowie,
- Bank Spółdzielczy w Wolbromiu, oddział w Pilicy.

Wskaźnik przedsiębiorczości cechuje tendencja rosnąca, co świadczy o rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, co z kolei pośrednio wpływa na ilość miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Pilica.

Do głównych branż gospodarki w Gminie Pilica należą:

- usługi budowlane,
- usługi transportowe,
- usługi naprawy samochodów,
- handel artykułami spożywczymi,
- handel artykułami budowlanymi,
- handel artykułami przemysłowymi.

W Wierzbicy zlokalizowany jest niespełna 1% ogółu działalności gospodarczej Gminy Pilica. W sołectwie znajdują się drobne podmioty gospodarcze (jednoosobowe firmy zarejestrowane w miejscu zamieszkania) oraz podmioty świadczące podstawowe usługi dla ludności wsi (sklep spożywczy).

Zgodnie z danymi PUP Zawiercie na koniec grudnia 2014 roku w Gminie Pilica bez pracy pozostawało 328 osób, z czego 262 stanowiły kobiety. 90 osób spośród ogółu bezrobotnych posiadały prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Wysokie bezrobocie nie stanowi problemu społecznego w Wierzbicy i ma charakter marginalny.

4.6. Kapitał społeczny i ludzki

Wierzbica jest sołectwem, na terenie którego brakuje jednostek użyteczności publicznej takich jak szkoła, zakład opieki zdrowotnej czy biblioteka. Jedynym formalnym przejawem integracji mieszkańców sołectwa jest funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w Wierzbicy, której siedziba mieści się w remizie.

Aktywność społeczna mieszkańców wyraża się także w dbałości o przestrzeń prywatną i publiczną. Przydomowe ogródki mieszkańców są wypielęgnowane i czyste. Ponadto

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

Świadomość ekologiczna mieszkańców jest bardzo wysoka, wszystkie posesje wyposażone są w kosze, szczelne zbiorniki na nieczystości itp.

Pomimo braku odpowiedniej infrastruktury na terenie Wierzbicy zauważalna jest potrzeba integracji. Nieformalna aktywność społeczna mieszkańców wsi skupia się wokół wymienionego już budynku remizy. Mieszkańcy organizują na jej terenie różnego rodzaju zabawy i spotkania towarzyskie (wesele, zabawa karnawałowa itp.). Organizacja integracji społeczności lokalnej inicjowana jest często poprzez prężnie działające Koło Gospodyń Wiejskich. Na terenie sołectwa nie występują inne obiekty umożliwiające aktywizację społeczną dzieci i młodzieży (poza okresem kiedy przebywają w szkole), zapewniając tym samym najmłodszym mieszkańcom sołectwa miejsce do produktywnego spędzania czasu wolnego, w którym mogłyby się rozwijać poprzez naukę i zabawę, brać udział w zajęciach kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych.

Szansą na zmianę obecnego stanu rzeczy jest zapewnienie mieszkańcom sołectwa odpowiedniej infrastruktury, która w połączeniu z zapałem i talentami mieszkańców wsi może zaowocować formalizacją działalności społecznej w formie nowopowstałych stowarzyszeń czy Koła Rolniczego a także rozwojem działalności Koła Gospodyń Wiejskich. Planowana jest przebudowa budynku remizy OSP z przeznaczeniem na budynek pełniący funkcje społeczno – kulturalne, które stanowić będzie ośrodek użyteczności publicznej. Działalność placówki będzie miała na celu przede wszystkim wspieranie lokalnej społeczności w procesie produktywnego wykorzystania czasu wolnego dzieci i młodzieży, za pośrednictwem organizacji licznych zajęć o charakterze edukacyjnym, rozwijających świadomość lokalnej tożsamości i kultury oraz pasje sportowe. Jednocześnie szansę aktywizacji społecznej da również starszym mieszkańcom wsi. Z założenia działalność centrum społeczno - kulturalnego ma na celu przede wszystkim:

- współdziałanie w procesie wychowywania z rodziną oraz szkołą (ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i kultury lokalnej),
- pomoc w nauce (stworzenie wszystkim zainteresowanym odpowiednich warunków do nauki, współdzielenia się wiedzą i pomocą naukową),
- organizację czasu wolnego przez prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych (w różnorodnych formach mających na celu integrację rodziny oraz społeczności lokalnej w szerszym kontekście),
- działania mające na celu rozwój zainteresowań podopiecznych (ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i kultury lokalnej),
- organizację występów i przedstawień kulturalnych z udziałem mieszkańców wsi,

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- udostępnienie mieszkańcom wsi miejsca umożliwiającego nawiązywanie więzi społecznych (np. poprzez działalność stowarzyszeń, organizację zabaw okolicznościowych, itp.).

Szansę na aktywizację i oddolne zaangażowanie w rozwój obszarów wiejskich mieszkańców wsi stwarza również fakt, iż sołectwo Wierzbica objęte jest zasięgiem terytorialnym działalności LGD „Perła Jury”, działającej w ramach programu Leader. Celem głównym podejścia Leader jest budowanie kapitału społecznego na obszarach wiejskich m.in. poprzez aktywizację mieszkańców wsi, polepszanie zarządzania lokalnymi zasobami. Stowarzyszenie to realizowało schemat II w ramach SPO-ROL, w ramach którego Gmina Pilica bezpośrednio realizowała projekty, jak również była beneficjentem projektów realizowanych przez inne gminy np. festyny, zamkowa szkółka rycerska, czy też projekty szkoleniowe i edukacyjne. W okresie programowania 2014-2020 sołectwo może być beneficjentem środków finansowych pozyskanych przez LGD „Perła Jury”. Sukces w postaci pozyskania pewnych środków finansowych (szczególnie na działania nie inwestycyjne) dla sołectwa mógłby stać się wyznacznikiem dalszej aktywizacji mieszkańców, która jest tym bardziej możliwa, biorąc pod uwagę wzajemną życzliwość mieszkańców, ich zaangażowanie w sprawy lokalne oraz kultywację tradycji i kultury regionu.

4.7. Infrastruktura drogowa.

Z przedstawionej poniżej analizy SWOT miejscowości Wierzbica oraz z uwagi na deklarowane potrzeby mieszkańców sołectwa w zakresie poprawy stanu infrastruktury drogowej planowana jest przebudowa drogi gminnej nr 641726S. Inwestycje w infrastrukturę drogową mają znaczący wpływ na podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców, poprawę stanu środowiska naturalnego, stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i turystyki na terenie sołectwa.

Realizacja działania przyczyni się bezpośrednio między innymi do:

- poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie sołectwa, a tym samym do poprawy bezpieczeństwa użytkowników przebudowanej drogi,
- skrócenia czasu podróży pomiędzy wybranymi miejscowościami/ośrodkami,
- poprawy funkcjonowania systemu komunikacji na terenie sołectwa i gminy,
- skrócenia czasu dojazdu służb ratowniczych do miejscowości Wierzbica tj. policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej,
- zwiększenie dostępności do infrastruktury transportowej oraz sprawności jej funkcjonowania,

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- wzrostu przedsiębiorczości na terenie sołectwa Wierzbica,
- rozwoju turystyki na terenie miejscowości Wierzbica,
- wzrostu promocji sołectwa oraz gminy.

Planowana przebudowa drogi będzie polegała na całkowitej wymianie konstrukcji jezdni, odbudowie rowów przydrożnych z umocnieniem, budowie zjazdów na posesje z przepustami oraz budowie systemu odwodnienia drogi.

Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA

5. Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń miejscowości Wierzbica (analiza SWOT)

Analiza SWOT (analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń) jest kompleksową metodą służącą do badania zarówno czynników wewnętrznych bezpośrednio związanych z jednostką (organizacją), dla której opracowywany jest projekt, jak i czynników zewnętrznych, które z jednej strony tworzą szanse dla powodzenia projektu, ale generują także zagrożenia.

Tabela 4 Analiza SWOT dla miejscowości Wierzbica

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej, co w konsekwencji daje miejscowości doskonale warunki krajobrazowe, dużą ilość lasów, liczne zasoby runa leśnego oraz fauny i flory ▪ występowanie obiektu publicznego stanowiącego znaczącą bazę infrastruktury kulturalno-społecznej sołectwa ▪ dobra jakość wód podziemnych ▪ dobra jakość gleb ▪ doświadczenia i tradycje rolnicze kultywowane na terenie sołectwa ▪ występowanie połączeń komunikacyjnych z pobliskimi miastami (ruch obsługiwany przez prywatnych przewoźników) ▪ rosnąca liczba podmiotów gospodarczych ▪ marginalny poziom bezrobocia ▪ prężnie działający oddział OSP i Koło Gospodyń Wiejskich ▪ duży zapał lokalnej ludności w zakresie chęci integracji społecznej w wielu wymiarach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zły stan techniczny infrastruktury drogowej ▪ brak dostępu do kanalizacji ▪ systematycznie zmniejszająca się liczba mieszkańców ▪ brak powierzchni centralnej pełniącej funkcję rynku, placu głównego itp. ▪ brak chodników wzdłuż dróg publicznych stanowiących podstawę komunikacji pieszej ▪ brak otwartych powierzchni wspólnych ▪ brak świetlicy wiejskiej (brak możliwości zorganizowania wsparcia dla rodzin sołectwa, rozwoju zainteresowań, umiejętności artystycznych oraz młodych talentów), ▪ brak tras rowerowych ▪ brak bezpośredniego dostępu do drogi wojewódzkiej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój usług turystycznych, agroturystycznych i rekreacyjnych w regionie, wydłużenie sezonu turystycznego ▪ rozwój nieuciążliwej produkcji ▪ możliwy rozwój społeczeństwa informacyjnego, ze względu na udział gminy w projekcie „Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim - Powiat Zawierciański” w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego ▪ zmiany w świadomości społeczeństwa polegające na dążeniu do zdobycia wyższego wykształcenia od posiadanego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak odpowiednich rozwiązań prawnych w zakresie ochrony środowiska w sąsiednich gminach ▪ ceny nośników energii utrudniające proekologiczne zachowania (problemy z wyeliminowaniem niskiej emisji) ▪ wydłużony okres oczekiwania na realizację budowy oczyszczalni ścieków, skutkujący wzrostem zanieczyszczenia środowiska ▪ ograniczone możliwości finansowe gminy i powiatu w zakresie przeprowadzania systematycznych remontów i modernizacji dróg gminnych i powiatowych

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

<p>obecnie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zainteresowanie mieszkańców przeludnionych aglomeracji miejskich terenami wiejskimi ▪ możliwość pozyskania środków UE na poprawę jakości życia mieszkańców wsi ▪ działanie Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” (Leader) na terenie obejmującym miejscowość Wierzbica ▪ planowana budowa małych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy i sołectwa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wydłużony okres oczekiwania na realizację projektów związanych z modernizacją dróg gminnych, ze względu na ograniczenia budżetowe ▪ skomplikowane i długotrwałe procedury aplikowania o środki UE
--	---

Źródło: Opracowanie własne

6. Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną i przyczyniające się do rozwoju i odnowy miejscowości

6.1. Cele rozwoju sołectwa

Walory krajobrazowe Gminy Pilica, szereg znanych miejsc kultu religijnego oraz historycznie ważne obiekty stanowią istotne mocne strony gminy i okolic, co stwarza szanse na konsekwentny rozwój i promocję terenów gminnych.

W ostatnich latach zauważalny jest systematyczny napływ turystów oraz osób zainteresowanych pobytem stałym na terenie gminy. W przeważającej mierze tereny gminy stanowią atrakcyjne miejsce dla mieszkańców pobliskich przeludnionych aglomeracji miejskich.

Sołectwo Wierzbica leży na wschód od miasta Pilica, w malowniczym krajobrazie. Lokalna ludność trudni się głównie rolnictwem, czemu sprzyja dobra jakość gleb. Zauważalne są tutaj rolnicze tradycje pokoleniowe. Jediną oficjalną formą zrzeszającą lokalną społeczność jest Ochotnicza Straż Pożarna oraz Koło Gospodyń Wiejskich. Podkreślić jednak należy, iż mieszkańcy sołectwa od lat wykazują zainteresowanie integracją lokalną, czemu nie sprzyja brak odpowiedniej infrastruktury, w tym również drogowej. Zmiana aktualnej sytuacji możliwa będzie dzięki realizacji projektu polegającego na przebudowie drogi gminnej, która wpłynie nie tylko na poprawę bezpieczeństwa jej użytkowników (w szczególności mieszkańców) oraz poprawę walorów turystycznych i rekreacyjnych miejscowości, poprawę jakości życia mieszkańców, ale także przyczyni się do wzrostu aktywizacji społeczności lokalnej sołectwa na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

Cele rozwoju

Wizja miejscowości Wierzbica jaka rodzi się na bazie inwentaryzacji zasobów i oczekiwań mieszkańców jest następująca:

Wierzbica nowoczesnym, aktywnym i wewnętrznie zintegrowanym sołectwem, zachowującym dziedzictwo historyczne i kulturowe oraz dbającym o środowisko naturalne.

Cel główny jaki wynika z powyższej wizji to:

Stworzenie sołectwa stosującego nowoczesne metody gospodarowania, świadomego swojego dziedzictwa historycznego i zaplecza przyrodniczego.

Cele strategiczne

Zarysowane poniżej cele strategiczne umożliwiają wybiórczą realizację konkretnych zadań inwestycyjnych, w zależności od dostępności źródeł finansowania przy jednoczesnym zachowaniu możliwości indywidualnego dostosowywania zakresu projektów do aktualnych potrzeb (priorytetów). Cele strategiczne obejmują zakres inwestycji materialnych, a także promują działania „miękkie”. Należą do nich:

1. Ochrona wartości środowiska naturalnego

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- budowę małych oczyszczalni przydomowych na terenie gminy i sołectwa
- edukację dzieci i młodzieży w zakresie ochrony środowiska
- promowanie walorów środowiska naturalnego na terenie gminy i sołectwa
- skuteczną walkę z dzikimi składowiskami odpadów
- promowanie segregacji śmieci

2. Podniesienie standardu życia mieszkańców

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- budowę infrastruktury kanalizacyjnej opartej na systemie małych oczyszczalniach przydomowych
- poprawę jakości stanu dróg publicznych (szczególnie gminnych)
- stworzenie centrum społeczno – kulturalnego
- budowę małej architektury dla najmłodszych mieszkańców (plac zabaw itp.)
- działania nakierowane na promocję edukacji oraz szkolenia skierowane do wszystkich grup wiekowych
- ułatwianie pracy rolników poprzez zakup najnowszej generacji maszyn i urządzeń rolniczych
- promocję agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu
- podejmowanie działań gospodarczych obsługujących ruch turystyczny gminy

3. Zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- kultywowanie miejscowych tradycji i zwyczajów
- krzewienie lokalnej kultury
- rozwój działalności Koła Gospodyń Wiejskich
- propagowanie wiedzy historycznej o dziejach wsi i najbliższej okolicy już na poziomie szkolnym
- wykorzystanie potencjału, doświadczenia, energii i wolnego czasu ludzi starszych do działania na rzecz społeczności lokalnej

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- przyciąganie i integrowanie ze społecznością wsi osób okresowo przebywających na jej terenie (głównie turystów)
- stworzenie witryny internetowej zawierającej informacje historyczne i kulturowe na temat wsi

4. Wzrost standardu bazy gospodarczej, historycznej, kulturowej i turystycznej

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- prace remontowo-budowlane budynku remizy OSP wraz ze zmianą przeznaczenia budynku na budynek pełniący funkcje społeczno - kulturalne
- poprawę jakości stanu dróg publicznych (szczególnie gminnych)
- stworzenie świetlicy wiejskiej
- budowę małej architektury dla najmłodszych mieszkańców (np. place zabaw)
- promocję agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu

5. Stworzenie oferty społeczno-edukacyjnej dla mieszkańców wsi

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- organizację zajęć w nowopowstałej świetlicy wiejskiej
- aktywizację społeczną w oficjalnej formie takiej jak Koło Rolnicze lub Koło Gospodyń Wiejskich
- organizację spotkań i imprez zwiększających poczucie lokalnej tożsamości
- współpracę z Miastem Pilica i pozostałymi sołectwami gminy
- organizację szkoleń i warsztatów na tematy rolnicze
- organizację wyjazdów na targi związane z rolnictwem

6. Promocja sołectwa

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- stworzenie strony internetowej sołectwa
- wydawnictwa promujące mikroregion

6.2. Zadania planowane do realizacji w latach 2016-2023

Rozwój miejscowości Wierzbica w ciągu najbliższych 7 lat oraz w późniejszym okresie powinien się oprzeć na wykorzystaniu jej atutów oraz na właściwym ukierunkowaniu indywidualnej i grupowej aktywności jego mieszkańców. Bardzo pomocne w tym zakresie mogą być programy pomocowe UE oraz finansowe i organizacyjne wsparcie gminy. Współdziałanie społeczności lokalnej z władzami gminy, organizacjami pożytku publicznego i lokalną LGD „Perła Jury” powinno być nakierowane na zadania planowane do realizacji w latach 2016-2023 obejmujące swym zasięgiem teren sołectwa Wierzbica, prezentuje je poniższa tabela.

Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA

Tabela 5 Zadania do realizacji w okresie 2016-2023 w miejscowości Wierzbica– szacowane koszty, cele i źródła finansowania

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania	Cel projektu
1	<i>Przebudowa istniejącego budynku OSP wraz z adaptacją istniejących pomieszczeń na budynek pełniący funkcje społeczno - kulturalne w Wierzbicy, zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</i>	500 000,00 zł	PROW 2014-2020 , środki własne gminy, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie standardu życia mieszkańców - stworzenie oferty społeczno-edukacyjno-kulturalno-sportowej dla mieszkańców różnych grup wiekowych - zaspokojenie potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców - wzrost standardu bazy kulturowej - zwiększenie identyfikacji mieszkańców z sołectwem - rozwój więzi społecznych na terenie sołectwa - możliwość rozwoju działalności Koła Gospodyń Wiejskich
2	<i>Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przetwórstwa nowoczesnych metod gospodarowania itp.</i>	200 000 zł	PROW 2014-2020 , środki własne gminy, Program Operacyjny Kapitał ludzki, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie standardu życia mieszkańców - stworzenie oferty społeczno-edukacyjnej dla mieszkańców różnych grup wiekowych
3	<i>Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.</i>	około 1,5 mln. zł	PROW 2014-2020 , środki własne gminy, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020; RPO WSL 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona wartości środowiska naturalnego - podniesienie standardu życia mieszkańców
4	<i>Budowa wiaty aktywizującej społeczność lokalną</i>	50 000,00 zł	PROW 2014-2020 , środki własne gminy, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020; RPO WSL 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców sołectwa - wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców sołectwa - rozwój więzi społecznych na terenie sołectwa
5	<i>Stworzenie witryny internetowej sołectwa oraz jej promocja w internecie (pozycjonowanie strony w wyszukiwarkach i na</i>	13 000 zł	Środki własne gminy i sołectwa	<ul style="list-style-type: none"> - promocja sołectwa - podniesienie standardu życia mieszkańców - zachowanie dziedzictwa historycznego

Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA

	<i>portalach tematycznych)</i>			i kulturowego - rozwój agroturystyki
6	<i>Udział w targach rolnych, sympozjach i konferencjach rolniczych</i>	40 000 zł	Środki własne gminy oraz mieszkańców sołectwa, prywatni sponsorzy, środki unijne w ramach PROW, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	- podniesienie standardu życia mieszkańców - stworzenie oferty społeczno-kulturalnej dla mieszkańców - propagowanie wartości historycznych i kulturowych - promocja sołectwa
7	<i>Budowa obiektów małej infrastruktury</i>	50 000,00 zł	Środki własne gminy oraz mieszkańców sołectwa, prywatni sponsorzy, środki unijne w ramach PROW, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	
8	<i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie sołectwa</i>	3 000 000,00 zł	Środki własne gminy, środki unijne w ramach PROW 2014-2020, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	- podniesienie standardu życia mieszkańców - podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego - wzrost atrakcyjności turystycznej sołectwa
9	<i>Materiały i wydawnictwa promocyjne (dotyczące sołectwa w kontekście mikroregionu)</i>	50 000 zł	Środki własne gminy, środki unijne w ramach PROW, środki unijne przewidziane w okresie programowania 2014-2020	- promocja sołectwa - rozwój agroturystyki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Pillica

Przewidywany harmonogram realizacji prezentuje poniższy wykres Gantt'a.

Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA

Tabela 6 Wykres Gantt'a

Nazwa projekt	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Przebudowa istniejącego budynku OSP wraz z adaptacją istniejących pomieszczeń na budynek pełniący funkcje społeczno - kulturalne w Wierzbicy, zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</i>								
<i>Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przewórs w nowoczesnych metod gospodarowania itp.</i>								
<i>Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków</i>								
<i>Budowa wia aktywizującej społeczność i kalną</i>								
<i>Stworzenie witryny internetowej sołectwa oraz jej promocja w internecie (pozycjonowanie strony w wyszukiwarkach i na portalach tematycznych)</i>								

**Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA**

<i>Udział w targach rolnych, sympozjach i konferencjach rolniczych</i>								
<i>Budowa obiektów małej infrastruktury</i>								
<i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie sołectwa</i>								
<i>Materiały i wydawnictwa promocyjne (dotyczące sołectwa w kontekście mikroregionu)</i>								

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z UMIG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica na terenie Wierzbicy występują niżej wymienione tereny, w zakresie których dopuszcza się określone modernizacje mogące wskazywać na przyszłe, nie planowane w chwili obecnej projekty inwestycyjne:

- 19.UKs – tereny kultu religijnego
Kaplica z II połowy XVIII w.
- 19.K – tereny infrastruktury technicznej – kanalizacji
Rezerwa terenu dla przepompowni ścieków w wariantcie rozwiązania systemu kanalizacji.
- 19.W – tereny infrastruktury technicznej – wodociągów
Ujęcie wody pitnej. Użytkownie obiektu zapewniające bezpieczeństwo sanitarne zgodnie z przepisami szczególnymi.

7. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych

Zabudowa sołectwa Wierzbica charakteryzuje się systemem tzw. Ulicówki, skupiona jest wzdłuż dróg publicznych gminnych połączonych ze sobą drogą powiatową. W strukturze przestrzennej Wierzbicy nie można wyodrębnić obiektów pełniących rolę dominaty przestrzennej (jak kościół, zamek czy wieża widokowa). Na terenie sołectwa brakuje również wspólnych przestrzeni sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych.

Centralny punkt miejscowości skupia się wokół jedynego budynku użyteczności publicznej w sołectwie – budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Centrum zabudowy sołectwa, z budynkiem OSP w centralnej części można umownie nazwać centrum społeczno-kulturalnym miejscowości.

Ze względu na układ przestrzenny sołectwa nie można na jego terenie wyróżnić jednego obszaru, który wyodrębniony został w celu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców. Jedynym obiektem ogólnie znanym na terenie miejscowości, który może przyczyniać się do wspólnej integracji jest remiza OSP, która planowo ma zostać przekształcona na budynek pełniący funkcje społeczno - kulturalne.

Codziennie kontakty społeczne mieszkańców Wierzbicy nawiązywane są w trakcie rutynowych zajęć jak wyjścia po zakupy, do lekarza czy do szkoły lub pracy. Działalność OSP na terenie sołectwa również jest związana z nawiązywaniem kontaktów społecznych oraz z integracją lokalnej młodzieży. Brak szerszych inicjatyw społecznych spowodowany jest głównie brakiem odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej tego typu działania.

Szansą na zmianę istniejącego stanu rzeczy jest planowana realizacja zadania polegająca na adaptacji budynku remizy OSP na budynek, który będzie pełnił funkcje społeczno – kulturalne. w dużym stopniu ułatwi nawiązywanie kontaktów społecznych. Zmiana sposobu użytkowania remizy jest pierwszym krokiem do stworzenia we wsi wspólnych obiektów czy przestrzeni przeznaczonych dla wszystkich mieszkańców. Infrastruktura Wierzbicy wymaga jeszcze wielu podobnych działań, poczynając od najbardziej prozaicznych, tj.:

- Na terenie wsi występuje niewielka ilość ogólnodostępnych miejsc parkingowych, wynika to głównie z faktu, iż na jej terenie występują jedynie 1 obiekt użyteczności publicznej, wymuszający ewentualną konieczność organizacji takich miejsc. Zmiana funkcji użytkowania budynku remizy OSP wpłynie znacząco na wzrost zainteresowania rzeczonym obiektem i wzrost ruchu zarówno pieszego jak i samochodowego w jego okolicy.

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

- Zauważalna jest konieczność przebudowy publicznych dróg gminnych. Przebudowa dróg gminnych poprzez wykonanie odwodnienia i ułożenie nowych nawierzchni asfaltowych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawi estetykę miejscowości Wierzbica. Wzrośnie również bezpieczeństwo osób korzystających z przedmiotowych dróg, zarówno kierowców jak i pieszych. Zostanie skrócony czas przejazdu mieszkańców, a także służb ratowniczych.
- Na terenie sołectwa Wierzbica funkcjonuje plac zabaw, który zlokalizowany jest w niedalekim sąsiedztwie remizy OSP, który wyposażony jest w niewielką ilość urządzeń do zabaw dla dzieci i wymaga dostosowania do obecnie obowiązujących standardów.
- Dużym problemem dla młodzieży zamieszkującej sołectwo Wierzbica jest brak boiska sportowego dostosowanego do obecnie obowiązujących standardów, na którym młodzież mogłaby spędzać wolny czas dbając przy tym o kulturę fizyczną i zdrowie. Utworzenie w przyszłości boiska sportowego na terenie sołectwa będzie miejscem spotkań, nawiązywania kontaktów oraz pobudzania aktywności społeczności lokalnej.
- Przez centralną część sołectwa Wierzbica przebiega droga powiatowa, na której nie występują chodniki. Przy tej drodze znajduje się m.in. przystanek, z którego korzystają mieszkańcy sołectwa w różnym wieku oraz sklep spożywczy stanowiący „bazę zaopatrzenia” mieszkańców sołectwa w produkty żywnościowe. Problem braku chodników od lat pozostaje nierozwiązany. Problem stanowi fakt, iż przedmiotowa droga ma status drogi powiatowej, a więc o jej modernizacji decyduje powiatowy zarząd dróg, a nie władze gminne.
- Problemem sołectwa Wierzbica jest również system latarni ulicznych wymagający ciągłej modernizacji.

Biorąc pod uwagę powyższe zdiagnozowano:

- iż władze gminy i sołectwa mają w odniesieniu do trzech głównych problemów - konieczność przebudowy dróg gminnych, system latarni ulicznych wymagający modernizacji oraz budowa chodników - ograniczone możliwości interwencji ze względu na niedobory środków finansowych gminy oraz na strukturę zarządzania odcinkiem drogowym,
- konieczność budowy miejsc parkingowych z ewentualnym oświetleniem ma uzasadnienie jedynie w okolicach obiektów użyteczności publicznej, potrzebę taką diagnozuje się najsilniej w rejonie budynku remizy OSP.
- iż konieczne jest prowadzenie we własnym zakresie systematycznych działań prowadzących do wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców wsi głównie w odniesieniu

Plan Odnowy Miejscowości WIERZBICA

do ruchu pieszych (edukacja najmłodszych, ogólnodostępne gadżety odblaskowe poprawiające widoczność pieszych na drodze).

Opisane powyżej obiekty, niezwykle istotne z punktu widzenia społeczno – kulturalnego życia wsi, zlokalizowane są przede wszystkim w centrum miejscowości lub w niedalekim jego sąsiedztwie. Dla osób korzystających z tych obiektów duże znaczenie ma także uporządkowane i bezpieczne do nich dojście. Z punktu widzenia mieszkańców ważna jest więc poprawa stanu dróg publicznych oraz budowa chodnika, a także montaż kierunkowskazów i tablic informacyjnych z planem i opisem miejscowości.

8. Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości Wierzbica na lata 2016-2023 precyzuje oczekiwany kierunek rozwoju wsi w najważniejszych dziedzinach życia społeczno – gospodarczego oraz kulturalnego. Sformułowane w nim zostały także cele, przewidujące wzrost znaczenia miejscowości jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury i turystyki. Do nich należy dążyć, aby poprawić warunki życia mieszkańców miejscowości Wierzbica. Do zrealizowania tych celów, konieczne jest podjęcie wielu szczegółowych działań. Realizacja zadań opisanych w Planie Odnowy Miejscowości Wierzbica na lata 2016-2023 powinna służyć integracji społeczności lokalnej a także przynieść poprawę jakości życia mieszkańców wsi Wierzbica i przyczynić się do lepszego rozwoju miejscowości.

**Plan Odnowy Miejscowości
WIERZBICA**

Spis tabel, rysunków i wykresów

tabel Spis

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Pilica w roku 2014	8
Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego oraz Województwa Śląskiego w latach 2015-2030	8
Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pilica	14
Tabela 4 Analiza SWOT dla miejscowości Wierzbica	19
Tabela 5 Zadania do realizacji w okresie 2016-2023 w miejscowości Wierzbica– szacowane koszty, cele i źródła finansowania	24
Tabela 6 Wykres Gantt'a	26

Spis rysunków

Rysunek 1 Sołectwa Gminy Pilica	7
---	---

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA I GMINY**

Barbara Przybylik
Barbara Przybylik